

4. Міністерство фінансів. Індекс інфляції в Україні 2023. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/>.
5. Бурковська А. В. Вплив державного боргу на інфляційні процеси в країні. Матеріали Причорноморської регіональної науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу МНАУ, м. Миколаїв, 21-23 квітня 2021 р. С. 28-30.

Перхайло С. П.,

здобувач вищої освіти економічного факультету

Науковий керівник – **Моташко Т. П.,** к.е.н.,

доцент кафедри страхування, банківської справи та ризик-менеджменту,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ

РИЗИКИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: ДОСВІД УКРАЇНИ

Банківське кредитування фізичних осіб (далі – ФО) виступає одним із драйверів, що відіграють важливу роль у забезпеченні світового економічного та соціального зростання. Протягом останніх років наше суспільство функціонує в умовах глобальних викликів, які ставлять під загрозу загальносвітовий розвиток фінансової системи, в тому числі і банківської. Сучасні події в Україні призвели до інтенсифікації вищенаведених проблем і продемонстрували необхідність удосконалення підходів до визначення ризиків банківського кредитування ФО, що допоможе вибудувати більш ефективну систему управління цими ризиками та мінімізувати їх негативний вплив на процеси відновлення.

Метою дослідження є аналіз теоретичних підходів до визначення ризиків банківського кредитування ФО та розробка рекомендацій щодо удосконалення їх управління в умовах глобальних викликів в Україні.

Процес банківського кредитування ФО весь час супроводжується типовими ризиками, що притаманні установам даного виду. Однак, у часи глобальних викликів ці ризики збільшуються та вимагають більш виважених підходів до їх управління. Так, згідно з Постановою [2], НБУ виділяє такі види суттєвих ризиків, оцінювання яких рекомендується здійснювати банківським установам – кредитний, ліквідності, процентний ризик банківської книги, ринковий, операційний, комплаєнс-ризик, інші. Серед суттєвих ризиків, характерних для кредитування ФО, виділяють саме кредитний, операційний та ризик довгострокового погашення позики. Усі інші є каталізаторами виникнення основних ризиків, а тому впливають на даний вид кредитування опосередковано.

Наскільки ризиковим є кредитний портфель банку та в цілому про надійність фінансової установи свідчить такий показник, як рівень непрацюючих кредитів ФО. Його тренд змінив свій напрямок із поступового спадання на різке збільшення на початку 2022 року в наслідок повномасштабного вторгнення. Тобто навіть криза, пов'язана із COVID-19 не

викликала такої негативної тенденції. Як бачимо на рис. 1 частка непрацюючих кредитів у портфелі ФО збільшилася протягом 2022 року практично у 1,8 разів. Резерви, які формуються банками для покриття проблемної заборгованості, теж зросли – майже на 80% у грошовому вимірі, однак у відносному – більше, ніж у 2 рази, що пов'язано із зменшенням загального обсягу кредитування ФО.

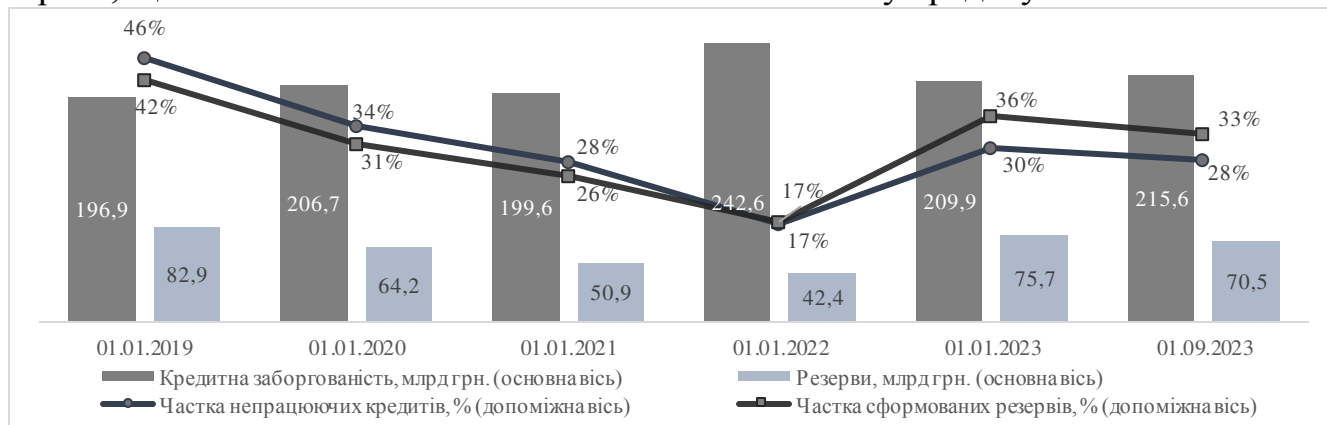

Рисунок 1 – Якість банківського кредитного портфеля фізичних осіб в Україні протягом 2018-2023 рр.

Джерело: розраховано та побудовано автором за даними НБУ [1]

Аби уникнути проблем у майбутньому, українським банкам доцільно звертати увагу на потенційні виклики. Крім цього, Глобальний інститут McKinsey у своєму щорічному звіті «Global Banking Annual Review 2023: The Great Banking Transition» серед 5 пріоритетних напрямків фокусування виділили адаптацію до мінливого ризикованого середовища. В свою чергу, банки повинні відстежувати вплив таких ризикованих факторів на свою діяльність, як інфляція, нечіткі перспективи зростання та відновлення, потенційні проблеми з кредитуванням у певних секторах, ризики, пов'язані зі зміною нормативних вимог, кіберризик та ризик шахрайства та інтеграція розширеної аналітики ШІ в банківську систему. Як прогнозують автори, основні зміни в економіці будуть неочікувані, що вимагатиме від банків більш пильно слідкувати за ними [3].

Таким чином, для того, аби здійснювати ефективне управління цими ризиками банкам варто розглянути питання про виокремлення даної функції в основну – ту, яка буде їх вирізняти на банківському ринку, особливо в умовах глобальних викликів.

Список використаних джерел:

1. Обсяги активних операцій та частка непрацюючих кредитів. *Офіційний сайт НБУ*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>.
2. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах : Постанова від 11.06.2018 р. № 64. *Правління Національного Банку України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18#Text>.
3. D. Bhattacharyya, M. Dietz, A. Edlich, A. Mehta, B. Weintraub, R. Höll, E. Windhagen. *Global Banking Annual Review 2023: The Great Banking Transition*. *Mckinsey*. 2023. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/global-banking-annual-review#/>.